

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономній Республіці Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-49-02

Прем'єр-міністру України
ШМИГАЛЮ Д.А.

Шановний Денисе Анатолійовичу!

Питання додержанням конституційних прав людини на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує її гідність, поводження чи покарання перебуває на постійному контролі Комітету.

В рамках здійснення контрольної функції за ініціативою народних депутатів України Комітет на своєму засіданні 17 лютого 2021 р. розглянув питання «Про дотримання вимог Європейської конвенції про запобігання катуванням та нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню у виправній колонії № 77 міста Бердянськ».

За наслідками розгляду Комітет серед іншого ухвалив рішення:

Звернутись до Міністра юстиції України Малюська Д.Л. вжити термінових заходів з метою виправлення ситуації, яка склалась у виправній колонії № 77 міста Бердянська щодо порушень вимог Європейської конвенції про запобігання катуванням та нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню до засуджених, які відбувають покарання у зазначеній установі;

По кожному факту порушень чинного закону, застосування до засуджених побиття, насильства, знущань, згвалтувань та інших видів жорсткого поводження із засудженими, викладених у висновках Щорічної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини за 2019 рік, висновках моніторингових візитів Уповноваженого, а також у Доповіді Європейського комітету із запобігання катуванням та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (КЗК) за наслідками візиту до України 4-13 серпня 2020 року, та численних порушень прав засуджених, зафіксованих представниками громадських організацій та активістів, в тому числі фактів, наведених у фільмі Влада Сидоренка «Бердянськ. Зона 77», що допущені при повній безвідповідальності та замовчуванні з боку керівництва зазначеної установи, провести перевірку, а також відкрити дисциплінарні провадження;

Відсторонити від займаних посад керівництво Бердянської виправної колонії № 77 та поінформувати Комітет про вжиті заходи до зазначених осіб.

Ці актуальні питання також були предметом обговорення на круглому столі, проведеному 10 березня ц.р. «Про стан дотримання прав людини в місцях несвободи» за участю Міністерства юстиції, представників правоохоронних

органів, громадських організацій та експертів, які констатували порушення прав засуджених у державній установі «Бердянська виправна колонія (№ 77)» .

З метою домогтися виправлення ситуації та відсторонення винних у протиправних діях, що допущені при повній безвідповідальності та замовчуванні з боку керівництва зазначеної установи Комітет був змушений неодноразово розглядати на своїх засіданнях (31 березня, 28 квітня, 9 липня (на виїзному засіданні у виправній колонії № 77, 14 липня, та 1 грудня ц.р.) питання виконання рішення Комітету від 17 лютого 2021 р. «Про дотримання вимог Європейської конвенції про запобігання катуванням та нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню у виправній колонії № 77 міста Бердянськ».

Тільки після наполягання громадськості і проведених перевірок за наслідками розгляду скарг, на виконання рішення Комітету, відповідно до наказу Міністерства юстиції України Чукіна М.В. було звільнено з посади начальника державної установи «Бердянська виправна колонія» № 77)», а його заступника Коротича М.В. звільнено із займаної посади, проте на даний час він працює начальником управління соціально-виховної роботи та забезпечення прав засуджених Південно-Східного міжрегіонального Управління з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції України. Зазначене Управління контролює та координує в межах компетенції діяльність цієї установи.

Попри те, що Комітет на своєму засіданні 28 квітня ц.р. з врахуванням ситуації, яка склалась в державній установі «Бердянська виправна колонія (№ 77)», підтримав висловлену Міністром юстиції України Малюською Д.Л. пропозицію та його запевнення щодо закриття колонії (№77) із запровадженням на її базі пілотного проекту державної установи нового типу системи виконання покарань з новітніми методиками роботи з ув'язненими, задекларованої Міністром юстиції України ліквідації цієї установи не відбулося.

За результатами моніторингового візиту НПМ Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини до державної установи «Бердянська виправна колонія (№ 77)» від 25.11.2021 р. встановлено, що відповідно до наказу Міністерства юстиції України від 23.09.2021 № 3371/5 ця установа перейменована в Приморську виправну колонію № 145 (установа максимального рівня безпеки). Планове наповнення установи (947 осіб) - не змінилося. Будь-які норми щодо діяльності установи як установи нового типу системи виконання покарань з новітніми методиками роботи з ув'язненими у Положенні про Приморську ВК № 145 відсутні. Замість ліквідації Бердянської ВК № 77 відбулася оптимізація діяльності цієї установи шляхом зміни її виду. У новоствореній установі залишився працювати персонал, який працював, трудові відносини з ними не припинялися.

Виявлені під час попереднього візиту (8.07.2021 р.) недоліки не усунуто, що призводить до порушення прав засуджених, зокрема, право на захист від катувань та жорстокого поводження - продовжується стройове переміщення засуджених по території установи, засудженим забороняється перебувати у спальних приміщеннях у вільний від роботи час, неналежні умови тримання ув'язнених, не забезпечено право засуджених на приватність та особистий простір та ін.

Звертаємо увагу, що за підсумками звіту Рахункової палати (від 12.10.2021 р.) серед іншого встановлено, що реформування в Україні пенітенціарної системи станом на час проведення аудиту не завершено. Кошти державного бюджету, які спрямовувалися на її виконання, використані без належного впровадження визначених цілей і заходів. Не прийнято Закон України «Про пенітенціарну систему» що не дало змогу забезпечити унормування існуючих правових неузгодженостей. Дії Міністерства юстиції України в ході проведення реформи пенітенціарної служби були несистемними, фрагментарними, отже формальними.

Комітет на своє засіданні 1 грудня 2021 р. на розгляд питання щодо оптимізації діяльності державної установи «Бердянська виправна колонія № 77) завчасно, відповідно до Закону України «Про комітети Верховної Ради України» запрошував Міністра юстиції України Малюську Д.Л. взяти особисто участь та надати інформацію в межах компетенції щодо вжитих заходів на виконання рішення Комітету з порушених питань.

Проте до Комітету надійшов лист від Міністра від 29.11.2021р., у якому, зокрема, зазначено, що для участі у засіданні Комітету делеговано заступника Міністра юстиції України Висоцьку О. В. Проте під час засідання вона не в повній мірі змогла відповісти на питання членів Комітету щодо виправлення ситуації з додержанням прав засуджених у ВК № 77 та щодо виконання рішення Комітету із зазначених питань.

Отже, вище керівництво Міністерства не лише належним чином не реагує на численні рішення Комітету зі згаданого питання, а ще й лишає на посадах осіб, винних у створенні системи залякування і вибивання коштів з засуджених.

З огляду на викладене, Комітет ухвалив рішення: звернутись до Прем'єр-міністра України з вимогою взяти особисту участь у засіданні Комітету (у запропонований Вами час), на якому буде розглядатися питання щодо виконання рішень Комітету стосовно реорганізації державної установи «Бердянська виправна колонія (№ 77) та щодо ситуації в пенітенціарній системі, а також забезпечити участь у цьому засіданні Міністра юстиції України Малюськи Д.Л.

З повагою
Голова Комітету

Д.В. ЛУБІНЕЦЬ

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ЛУБІНЕЦЬ ДМИТРО ВАЛЕРІЙОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA1040000056B95E006FFCA102
Дійсний до: 03.11.2022 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 04-25/12-2021/382141 від 08.12.2021

751198